

स्वच्छत्वादिभिर्गुणैः उदकं जगत्पुनातीति तद्गुणामया शिक्षिता इत्याह स्वच्छः निर्मलः प्रकृतितः स्वभावतः स्निग्धः जनेष्वनुरागवान् माधुर्यो मधुरा
लापी तीर्थभूः तीर्थस्थानम् अपां मित्रमुदकतुल्यः अघादिति पाठे सखायं पापात्पुनाति स्वच्छत्वादिगुणैरर्थादुदकसादृश्यं ज्ञातव्यम् ॥ ४४ ॥ अ
ग्नेः शिक्षितमाह तेजस्वीति ज्ञानातिशयात् विशेषतस्तपसादीप्तः दुर्धर्षः अक्षोभ्यः सचासावुदरभाजनश्च अपरिग्रहः युक्तात्मा मुनिः ॥ ४५ ॥ अग्ने
रेव शिक्षांतरमाह कचिदिति यथाऽग्निः परेच्छयैव हविर्गृण्हाति तथामुनिरित्याह दातृणामिति प्रागुत्तराशुभं भूतं भविष्यच्च पापम् ॥ ४६ ॥ आत्म
नो देहोपाधिकमेवोच्चनीचत्वादि न स्वाभाविकमित्यप्यग्निदृष्टान्तेन संभावितमित्याह स्वमायया स्वाविद्यया सृष्टंसदसल्लक्षणं देवतिर्यगादिरूपं विप्रशू
द्रादिरूपं वा ॥ ४७ ॥ आत्मनो जन्मादिषड्विकाराभावश्चंद्रदृष्टान्तेन संभावित इत्याह विसर्गाद्या इति विसर्गो जन्म स्मशानं नाशः तत्रेयं ज्योतिः शास्त्र

स्वच्छः प्रकृतितः स्निग्धो माधुर्यस्तीर्थभूर्नृणाम् ॥ मुनिः पुनात्यपां मित्रमीक्षोपस्पर्शकीर्तनैः ॥ ४४ ॥ तेजस्वी
तपसादीप्तो दुर्धर्षो दूरभाजनः ॥ सर्वभक्षोऽपि युक्तात्मानादत्ते मलमग्निवत् ॥ ४५ ॥ कचिच्छन्नः कचित्स्पष्ट
उपास्यः श्रेयश्छताम् ॥ भुंक्ते सर्वत्र दातृणां दहन् प्रागुत्तराशुभम् ॥ ४६ ॥ स्वमायया सृष्टमिदंसदसल्लक्षणं
विभुः ॥ प्रविष्ट ईयते तत्तत्सरूपोऽग्निरिवैधसि ॥ ४७ ॥ विसर्गाद्याः स्मशानां ताभावाद्देहस्य नात्मनः ॥ कला
नामिव चंद्रस्य कालेनाव्यक्तवर्त्मना ॥ ४८ ॥ कालेन लघो घवेगेन भूतानां प्रभवाप्ययौ ॥ नित्यावपि न दृश्येते
आत्मनोऽग्रेर्यथाऽर्चिषाम् ॥ ४९ ॥

प्रक्रिया आप्यमंडलं चंद्रः तेजोमयमंडलमादित्यः तयोरेकनक्षत्रा
वस्थाने चंद्रो न दृश्यते चक्षुष आदित्यमंडलेन समदेशस्थितेन व्यवधानात् सा अमावास्या अथ षष्टिघटिकाभिः चंद्रो नक्षत्रांतरंगच्छति आदित्य
स्तु त्रयोदशभिरहोरात्रैः अतः प्रतिपदमारभ्य विषमस्थितस्य आदित्यमंडलस्य पंचदशः पंचदशो भाग आप्यमंडले प्रतिबिंबितो दृश्यते सा कलेत्युच्यते
एवं पंचदशोऽहोरात्रयोदशभिर्नक्षत्रैरंतरमिति राशिचक्रस्य सप्तविंशतिनक्षत्रात्मकस्य मध्ये संमुखौ चंद्रादित्यौ तिष्ठतः तदा संपूर्णं प्रतिबिंबं भूलायालां
च्छितं दृश्यते सा पौर्णिमा तस्याममावास्या प्रतिबिंबेन सह षोडशकलश्चंद्रः उपचर्यते ततः पुनः प्रतिपदमारभ्य मंडलयोर्विषमीभावात् कलाह्रासः तत्र य
था कलानामेवोत्पत्त्यादयो नाप्यमंडलस्य तथात्मनोऽपीत्याह कलानामिवेति ॥ ४८ ॥ सिंहावलोकनेनाग्निदृष्टान्तेनैव देहानां क्षणभंगुरतया वै
राग्यं शिक्षितमित्याह कालेनेति ओघवद्देवो यस्य तेन आत्मनः संबंधिनां भूतानां देहानामित्यर्थः अर्चिषां ज्वालानाम् ॥ ४९ ॥